

De middelpunt van Vlaanderen fietsroute

Meanderende fietsroute langsheen de Klaver-Vondelbeek en Grote Molenbeek, rondom het middelpunt van Vlaanderen en het drie-provinciën-punt in Buggenhout-Opdorp. Je tast de grenzen af van de provincies Antwerpen, Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen.

Hoe bereiken ?

Met de auto

Vanuit Gent of Antwerpen rijd je naar de N17(Dendermonde-Willebroek). Vanuit Brussel neem je de A12 tot Londerzeel, waar je dan richting Steenhuffel-Malderen neemt.

Met de Trein

Met de trein tot aan de stations van Malderen of Buggenhout op de lijn “Mechelen met Gent-Sint-Pieters”.

Waar starten ?

Er zijn vier mogelijke startpunten nabij verschillende horeca-zaken met voldoende parkeergelegenheid.

- Molenheide, naast de molen te Malderen (Londerzeel)
- N17, Provincialeweg te Lippelo (Sint-Amands)
- Dries te Opdorp (Buggenhout)
- Kasteelstraat, bosparking te Buggenhout.

Recente info en foto's op www.opdorp.be

Routeplan

De route is NIET bewegwijzerd. Maar [achteraan](#) vindt u een duidelijk [routeplan](#).

Ontwerp

Het concept, lay-out, route-indeling en routeplan zijn ontworpen door Stijn Laureys, Buggenhout-Opdorp. Enkel afdrukken voor persoonlijk gebruik is toegestaan. Verspreiding of commercieel gebruik, is enkel toegestaan mits schriftelijk akkoord van de ontwerper.(bereikbaar via www.opdorp.be)

Bezienswaardigheden op de route

De [informatie](#) over de gebouwen werd gehaald op de site van “Het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed”

Start op de bosparking in de Kasteelstraat. Wie het wil, kan eerst de Boskapel bezoeken aan de overkant van de straat.

Buggenhout (Oost-Vlaanderen)

Kasteelstraat 212 : De **Boskapel** werd in het begin van de 16de eeuw opgericht door Jacoba van Heffene, de weduwe van ridder Jan de Rijcke, drossaard van Grimbergen en Buggenhout, op de plaats waar de ridder op 4 december 1504 tijdens een jachtpartij door een wild zwijn werd gedood. De kapel werd deels vernield en beroofd door de beeldenstormers op het einde van de 16de eeuw. Het beeld van de Nood Gods kon door de parochianen gered worden, maar de gedenksteen voor Jan de Rijcke werd vernield. Prinses Ernestine van

Arenbergh, echtgenote van Alexander II de Bournonville, prins van Buggenhout, gelastte in haar testament een stenen gevelbeeld te maken van Onze-Lieve-Vrouw ter Nood Gods (Piëta).

In 1664 kwam de echtgenote van ridder Jan van Boom, Martina van Waerbeke, de achterkleindochter van de verongelukte drossaard, overeen met prins Alexander om de kapel te vergroten. De oude kapel bleef behouden en werd als het koor van een nieuwe, ruimere bidplaats geïntegreerd. De nieuwe voorbouw werd 13 meter lang en 7,5 meter breed en werd opgetrokken in Rupelmondse baksteen met een gewelf in witte hardsteen. Het klokkentorentje op de kapel dateert van 1764.

Vooran op het dak van het schip staat een kleine dakruiter.

Centraal is er een rondboogvormige deuropening met een getoogde omlijsting en hoekblokken. Daarboven bevindt zich een rondboogvormige beeldnis in kalkzandsteen waarin een groot gepolychromeerd stenen beeld van de Piëta staat, met op de voluutvormige sokkel het opschrift "Nood Gods". Dit beeld werd in 1677 gemaakt door Filip de Backer uit Brussel en in 1802 gerestaureerd door Laurent De Vidts. De achterwand van de beeldnis is bekleed met een goudkleurige mozaïek. Onder de nis hangt een kleine afgesloten kaarsenhouders.

Links en rechts van de toegangsdeur bevonden zich twee kleine vensteropeningen met hoekblokken, die op heden dichtgemetseld zijn en deels verscholen gaan achter terracotta bas-reliëfs met de voorstelling van de statien der Zeven Smarten (of Zeven Weën) van Onze-Lieve-Vrouw. Deze zeven statien werden tegen de buitengevels van het schip en de achtergevel van het koor aangebracht en zijn in 1858 gemaakt door P.F. Van Passel uit Brussel en in 1885 hersteld door de Gentse beeldhouwer Joris Dunstheimer. Als de Zeven Smarten gelden: de vlucht naar Egypte, de besnijdenis of presentatie in de tempel, de twaalfjarige Jezus in de tempel, de gevangenneming van Jezus of de kruisdraging, de Kruisiging, de kruisafneming en de graflegging. De beeldnis wordt geflankeerd door twee grote rondboogvormige getraliede vensteropeningen. In de afgestompte puntgevel werd het datumopschrift: ANNO 1664 ingemetseld op twee afzonderlijke gedecoreerde kalkzandstenen blokken en hogerop hangt een gepolychromeerd wapenschild met een klauwende leeuw van de prins van Buggenhout, Alexander II de Bournonville.

Het schip is overwelfd met twee kruisribgewelven met daartussen een gordelboog met rankwerk en de afbeelding van de dood van ridder Jan De Rijcke. De decoratieve voorstelling toont een jachttafereel met een hoornblazer met twee honden die voor hem uitlopen, een jager die een spies op de schouder houdt, twee wilde zwijnen, een tweede jager die een hert gaat aanvallen, een schildknaap die door een hond wordt gevolgd houdt een gezadeld paard in toom, ridder Jan de Rijcke die door een wild zwijn besprongen wordt, een tweede hoornblazer met een hond en een zittende jager die het zwijn op een rechtstaande spaak gespiest heeft.

Orgel vervaardigd voor de gentse Sint-Niklaas kerk door Nicolas Langlez uit Gent in 1686 en vernieuwd door Pieter van Peteghem in 1769. Dit orgel werd in 1879 overgebracht naar de Boskapel.

Op het eikenhouten doksaal is het datumopschrift ANNO 1762 vermeld in twee Rococo cartouches met cherubs. Doksaal, orgelkast, balustrade en cherubs vervaardigd door Antoon Van Praet in 1762.

Schilderkunst:

- Kroning van Maria door de Heilige Drievuldigheid, 17de of 18de eeuw, kopie naar Peter Paul Rubens.
- Jezus aan het kruis, 18de eeuw, kopie naar Antoon Van Dijck. Aanbidding der wijzen, ca. 1750, Hollandse School.

Beeldhouwwerk: Gepolychromeerde houten piëta uit de 17de eeuw.

We rijden het bos in van op de parking en draaien naar links. Ter hoogte van de schuilhut verlaten we de weg en steken te voet het houten bruggetje over. We gaan naar links en volgen de beek verder te voet stroomafwaarts.

Wie liever blijft fietsen, gaat niet over het bruggetje maar blijft rechtdoor fietsen. Op het volgende kruispunt ga je rechtsaf.

We komen terug op de grindweg en volgen deze op de fiets rechts naar beneden. Op het kruispunt gaan we naar links.

Wie liever niet te voet gaat, rijdt op dit kruispunt gewoon rechtdoor.

Aan het volgende kruispunt nemen we aan onze rechterzijde de boswegel. We stappen van onze fiets en genieten van deze zeer rustige wegel. We komen opnieuw op een grindweg, we gaan hier links opnieuw de fiets op. We blijven rechtdoor rijden en nemen recht voor ons de smalle bosweg waarlangs we het bos verlaten. We rijden naar links tot het einde van de straat. Links merken we opnieuw de beek die uit het bos komt en die één van de twee zijtakken van de Vondelbeek is. Daar nemen we rechts de "Eikendreef". We rijden over de Bouwbeek, de tweede zijtak van de Vondelbeek, waardoor we Buggenhout verlaten en Malderen (Vlaams-Brabant) binnen rijden. Op het kruispunt slaan we links in en blijven links aanhouden in "Boeksheide". Aan de linkerkant doodlopende wegel naar overstromingsbuffer. Via de "Zwaluwstraat" verlaten we Malderen door over de Vondelbeek te rijden opnieuw Buggenhout in. Wie wil kan te voet gaan bekijken waar de **Klaverbeek ontstaat uit de samenvloeiing**. We nemen aan de rechterkant de tunnel onder de spoorweg en rijden daarna even naar links waar we de Vondelbeek vanonder de spoorweg en de rijbaan tevoorschijn zien komen. We keren om en rijden terug, we volgen de betonnen veldbaan recht de velden in. Op onze linkerhand merken we twee bosjes. Tussen beide vertrekt aan de rechterkant van de weg een aarden veldwegel. We nemen deze veldwegel en belanden in de kasseien "Beekstraat". Hier kan je zelf ervaren wat wielrenners in Parijs-Roubaix beleven.

Wie liever niet op slechte kasseien rijdt, neemt de veldwegel niet, maar blijft rechtdoor rijden en neemt uiteindelijk rechts de "Verbindingstraat", daarna terug rechts en dan de "Vitsstraat" volgen tot aan de Vondelbeek.

De volhouders rijden in de "Beekstraat" op wat vroeger de belangrijkste verkeersader was tussen Buggenhout en Opdorp. Tot er in 1956 de betonnen "Vitsstraat" werd aangelegd. We rijden er opnieuw over de Vondelbeek en hebben er rechts een mooi zicht op de meanders en de erehaag van bomen. Aan de linkerkant zien we een overstromingsbuffer en een rietveld dat dienst doet wanneer het overstort van de riolering in werking treedt bij hevige regenval. Op het einde van de "Beekstraat" gaan we links, we volgen de "Brusselmansstraat" tot op het gevaarlijke kruispunt. We steken opletend de "Vitsstraat" over en rijden naar links tot aan de Vondelbeek, waar we de meanders bekijken en de betonnen constructies van het overstort. We steken de "Vitsstraat" over, keren terug richting "Brusselmansstraat". We rijden tot aan de asfalt fietswegel "Tweehaag" waar we rechts indraaien.

Opdorp (Oost-Vlaanderen)

Tweehaag : **Kapel H. Theresia**

De kapel die hier stond werd gebouwd in opdracht van Jan Fr. Dierick; Jan Rottiers zorgde voor het houtwerk. Het is een typisch privékapelletje, gebouwd in opdracht van Jan Fr. Dierick om een genezing af te smeken : toen de 69-jarige bouwheer in 1926 ernstig ziek werd, beloofde hij, mocht hij genezen en nog 10 jaar leven, een kapelletje bouwen. De man genas, hield zijn belofte en overleed in 1937, 80 jaar oud.

De kapel werd verbouwd in 2011. Spitsboogportaal en beglaasde deur met roedeverdeling. Interieur met witgeschilderd houten gedrukt gewelf en altaar met polychroom plaasteren H.-Theresiabeeld . Welke originele elementen bewaard zijn gebleven, is onbekend.

Wie wil kan de "Tweehaag" verder uitrijden en daar rechts de oude Stenenmolen even bekijken. Keer daarna op uw stappen terug.

Stenenmolenstraat 18 : **Stenenmolen**. Molenromp en maalderij van Veevoeders De Kinder.

Oprichting van een stenen korenwindmolen van het type grondzeiler, volgens literatuur mogelijk in 1794, volgens het kadasterarchief al opgetekend op het primitieve plan van 1817 met C. Van Hoeymissen, mulder te Opdorp als eigenaar. In 1892 werd een stoommachine geplaatst en werd de molen omschreven als "stoomkorenljnkoeckwindmolen", in 1910 uitgebreid met een mechanische maalderij. Een bakstenen gebouw met één bouwlaag werd hiervoor ten noorden van de molen gebouwd. Windmolen in gebruik tot 1921 en

daarna ontdaan van zijn wieken.

Bakstenen conische molenromp met plat dak. Infrastructuur volledig verdwenen.

Maalderijgebouw van vier traveeën met tegenwoordig twee bouwlagen.

Interieur met houten zoldering ondersteund door een gietijzeren zuil; met nog twee plettermolens in werking waarvan één afkomstig van een maalderij in Malderen gesigeneerd: "Philippot Schmeider & Jaquet / D.R.P. brevettés S.G.D.G / Constructeurs Strasbourg".

Wie niet naar de Stenenmolen reed, gaat links de aarden veldweg in, wie van de molen komt gaat in de "Tweehaag" naar rechts. We steken de "Viststraat" over en rijden de betonnen veldbaan "Sluis" in.

We blijven de betonnen baan volgen tot we weer over de Vondelbeek rijden. Nu voel je aan het klimmetje dat de beek in een ondiep dal ligt, toch een paar meter lager dan de provinciale weg. Uiteindelijk belanden we op de "Provinciale Baan N17". We gaan naar rechts en nemen rechts de grind veldbaan. Onder deze grindweg ligt de persleiding waarlangs alle rioolwater van Opdorp wordt opgepompt naar de super-collector van de N17. Daarna gaat het met de zwaartekracht naar de waterzuivering van Den Briel aan de Schelde

Wie liever op asfalt rijdt, gaat nog wat rechtdoor en gaat 500 m verder naar rechts en belandt zo, via de "Heibosstraat", uiteindelijk ook in de "Damstraat".

In de "Damstraat" volgen we het fietspad tot aan de Vondelbeek. Hier zien we aan de overkant, de pompinstallatie voor vuil rioolwater en de uitlaat van de regenwater-collector in de Vondelbeek.

Even verder zien we aan de linkerkant de restanten van de ingestorte ijskelder. Tussen de bomen door zien we de kasteelvijver en de achterkant van het kasteel.

Damstraat 5: **Kapel** Onze-Lieve-Vrouw onbevlekt ontvangen. Gebouwd in de 19de eeuw om genezing te bekomen. Na de vernieling door een auto-ongeval werd het kapelletje herbouwd. Het beeld was echter intact gebleven.

We gaan op de "Dries" naar rechts. En we rijden rond de "Dries" in tegenwijzerszin.

Dries : Het grootse marktplein van België, 5000m² groter dan de markt van Sint-Niklaas. Met een regionaal bekende jaarmarkt op de eerste maandag van juli. De vroegste vermelding van de jaarmarkt met zijn paardenmarkt dateert uit 1602. We bemerken de twee wippen die nog steeds gebruikt worden door de plaatselijke schuttersgilde. Schutters die met pijl en boog, pluimpjes van de ijzeren pinnen trachten te schieten.

Dries 9: **Burgerhuis** en magazijn, beschermd monument.

Dit gracieuze burgerhuis (1884) verwijst nog het meest naar de 19de-eeuwse en vroeg 20ste- eeuwse bebouwing, met het fraaie ijzeren hekken die de voortuin afsluiten, met aangebouwd bureelgebouw en imposant magazijn, refererend aan de functie van wijmenhandel van de toenmalige bouwheer.

Het hoofdgebouw bezit nog de kenmerkende plattegrond met centrale gang met stucplafond, marmerschildering, pilasters met voluutconsoles en een houten slingertrap achteraan.

Enkel de voordeur trekt meer aandacht door de geprofileerde arduinen omlijsting voorafgegaan door drie arduinen treden. Een sobere bakstenen tandlijstje lijnt de gevel af.

Het bureelgebouw(rechterkant) werd gebouwd in 1909 en is speelser uitgewerkt met een fraaie eclectische voorpuntgevel. Dit gedeelte heeft slechts één bouwlaag en is opgetrokken uit rode baksteen met zwarte speklagen op een arduinen plint. De linker zijgevel kijkt met een fraaie beglaasde deur met ijzeren vulling en geëst glas uit op de voortuin, de rechter zijgevel geeft uit op de binnenplaats met een brede beglaasde wand met deur en zesdelig venster met fraai houtwerk onder I-latei.

Rechts van de ijzeren poort tussen vierkante gemetste pijlers op arduinen sokkel met schamppaaltjes werd eveneens circa 1910 het magazijn opgetrokken in dezelfde rode baksteen met zwarte banden onder rood pannen

zadeldak. Binnenin bleven nog de gebinten en twee paardenstallen met troggewelven en de arduinen voederbakken bewaard.

Hoek Dries-Vitsstraat : **Kapel** ter ere van Onze-Lieve-Vrouw-ter-Nood-Gods

De oudste wegenatlas van Opdorp (1844) vermeldt het; sommigen vermoeden dat het wel 250 jaar oud kan zijn.

Dries 73 : **Gemeenteschool en schoolhuis**, beide beschermd monument

De huidige gemeenteschool met beeldbepalend op de Z.W.-hoek van de Dries ingeplant schoolhuis werd volgens een arduinen gedenkplaat links van de deur op het schoolhuis ingehuldigd op **2 juni 1878**. In 1876 was het oude schoolgebouw in slechte staat en had een openbare aanbesteding plaats voor "het opbouwen eener nieuwe gemeenteschool voor de beide geslachten met woonst voor de onderwijzer en alle de toebehoorten", op de huidige lokatie waarvoor een deel van de vroegere dries verkaveld werd.

Het schoolhuis is een typisch dubbelhuis van drie traveeën en twee bouwlagen,. Sierlijk uitgewerkte gesmeed ijzeren ankers sieren de penanten.

Het schoolgebouw telt elf traveeën en slechts één bouwlaag.

Dries 70 : Voormalig **gemeentehuis**

Tot 1878 behoorden de gronden aan deze zijde, tussen de Veldstraat en Drietorenstraat eveneens tot de Dries. Ze werden verkaveld door de gemeente om onder meer de gemeentelijke jongensschool te bouwen.

In 1904 bespreekt de gemeenteraad voor het eerst de noodzaak een eigen gemeentehuis te laten oprichten waarvoor ze grond ter beschikking heeft op de Dries. Clemens Sterck (1838-1919) architect, leraar bouwkunst en opzichter van de stadswerken van Dendermonde, die onder meer in het klooster van Buggenhout werkzaam was in die periode, werd aangezocht het plan te tekenen in 1905.

Een stichtingssteen in de gang vermeldt naast het jaartal **1907** nog de namen van de burgemeester en schepenen, de aannemer E. Meltens en de bouwmeester Cl. Sterck. Op 6 juni 1909 werd het gemeentehuis feestelijk ingehuldigd. Het bleef in gebruik tot eind 1964, toen de fusie met het nabije Buggenhout gerealiseerd werd.

Het gemeentehuis werd opgetrokken in een eclectische bak- en zandsteenarchitectuur met voornamelijk neo-Vlaamse-renaissancekenmerken. De originele houten deur met decoratief ijzeren beslag en bovenlicht met houten roede-verdeling bleef bewaard. De bovenverdieping werd iets rijker uitgewerkt met onder meer balusterborstweringen en boogvelden met cartouches: anno 1907 en wapenschild met het gemeentewapen in de rechter travee; erboven prijkt het opschrift: .gemeentehuis. in een arduinen spiegel. De middentravee werd voorzien van een deurvenster en balusterbalkon op zware voluutvormige consoles. Gesmeed ijzeren ankers sieren de zwikken van de bovenvensters en de trapgevel.

De haast blinde zijtrapgevels en achtergevel zijn zeer eenvoudig afgewerkt.

Dries 65 : **Kapel** Onze-Lieve-Vrouw van de Wonderdadige Medaille en de parochiepomp.

Met Onze-Lieve-Vrouw van de Wonderdadige Medaille wordt de verschijning van Maria aangeduid zoals die op 19 juli 1830 aan Catharina Labouré in Rue du Bac te Parijs (Frankrijk) zou hebben plaatsgevonden en werd beschreven door de zieneres.

Een typisch veldkapelletje, opgericht in een ver verleden; dat bewijst o.a. de vreemde oriëntering en de plaatsing op gemeenschapsgrond. Het staat loodrecht op de dreef die het kasteel van Opdorp met het centrum van Buggenhout verbond.

Rechts van de drieskapel werd in 1933 een gemeentelijke **waterpomp** geplaatst, op de gesmeed ijzeren arm gesigneerd en gedateerd "J. AW 1933" gebouwd door Jef Auwaerts, de smid van Opdorp. Zijn zoon Clément volgde hem op als hoefsmid. Terwijl zijn andere zoon Remi werkzaam was als constructiesmid en o.a. de oostelijke wip op de Dries vervaardigde en bouwde.

De pomp zelf bestaat uit een rechthoekig gecementeerde en thans witgeschilderde blok op gepikte sokkel onder een gebogen dekplaat. De voorzijde is voorzien van een ijzeren sproeier.

Driesplein : **H. Amanduskerk** en kerkhof

In 1435 zou door Adrien van Marselaer, heer van Opdorp, een kapel opgericht zijn gewijd aan O.-L.-Vrouw.

Deze kapel werd eind 16de in laatgotische stijl wederopgebouwd en is gekend door een voorstelling in Sanderus' Flandria Illustrata (1641). Burggraaf d'Alvarado was geldschietter voor de omvorming tot kerk. De kapel werd als koor bewaard en enkel de voorgevel werd gesloopt. In 1732 werd de eerste kerk een feit. In 1888 werd een vergroting voltooid.

- Fronton, pilasters en siervazen in Balegemse witsteen.
- De vierkante klokketoren bevat drie klokken.
- Orgel gebouwd door Anneesens uit Ninove (1852).
- Biechtstoelen door A. Sleex (1736).
- Schilderijen dateren uit het einde van de 18de eeuw
- Barok altaar in marmer (1785), afkomstig van de Wilhelmiëten kerk te Aalst.
- Brandglasramen in het koor door Jan Famaey uit Sint-Amands (1835)

Deze kerk met kerkhof werd samen met den Dries in 1956 een beschermd monument. De volledige restauratie van de kerk werd voltooid in 2002.

Dries 53 : **Pastorie** met inbegrip van de pastoriëtuin en smeedijzeren hekken

De pastorie is een alleenstaand dubbelhuis dat in oorsprong teruggaat tot een 17de eeuwse landelijke woning. Op 20 oktober 1733 werd het pand aangekocht door E.H. Rudolphus Crucken een pater van de abdij van Affligem en pastoor te Opdorp als pastoreel huis. Een eerste verbouwing gebeurde vermoedelijk in 1736, de datum is vermeld op een gevelsteentje in de achtergevel. Het oorspronkelijke huis, opgetrokken in traditionele bak- en zandsteenstijl, telde vijf traveeën en slechts één bouwlaag onder zadeldak. In 1784 werd het gebouw met één bouwlaag verhoogd op kosten van de tiendenheffer; de Abdij van Affligem. De zijgevels vertonen nog verschillende verbouwingsporen verwijzend naar de 17de-eeuwse kern. De zandstenen raam- en deuromlijstingen getuigen nog steeds van de eerste bouwfase. De voordeur met geprofileerde omlijsting wordt bekroond door een getralied bolkozijn bovenlicht. De ramen waren oorspronkelijk voorzien van kruiskozijnen. Samen met de 18de-eeuwse uitbreiding en verbouwing werden de ramen vergroot en de kruisen weggenomen. Enkel het linker bijgebouw bewaarde nog het oorspronkelijke kruisvenster. Alle 18de-eeuwse raamopeningen werden omlijst met zwarte bakstenen. De ramen op de benedenverdieping werden bovendien getralied.

Tussen beide verdiepingen zijn nog steeds de 17de-eeuwse zandstenen steigergaten zichtbaar.

Door het gebruik van de twee kleuren baksteen is het niet duidelijk of de gevels toen gepleisterd werden en nadien opnieuw gedecapeerd.

Volgens 18de-eeuws principe loopt een pad van de straat naar de voordeur waarbij de omhaagde tuin in twee symmetrische delen gesplitst werd. De taxushaag wordt bekroond door zes fraaie taxusbollen. Een gesmeed ijzeren hek tussen twee bakstenen pijlers geeft toegang tot de tuin.

Wie wil kan twee mooie beschermde monumenten gaan bekijken op amper 100 meter van de "Dries", eentje in de "Lijneveldstraat" en een in de "Houten Molenstraat".

Lijneveldstraat 5: **Brouwershuis** van de voormalige brouwerij Van den Bossche met bijhorende voortuin en straathekken

De hoekpercelen van de Lijneveldstraat met de huidige Houtenmolenstraat ten oosten van de Dries van Opdorp zijn sinds de 17de eeuw eigendom van de familie Van den Bossche. Petrus Johannes Van den Bossche begon begin 19de eeuw een ambachtelijke brouwerij en maalderij bij de boerderij op deze locatie. Zijn zoon Andreas en vervolgens zijn kleinzoon Livinus zullen de brouwerij verderzetten en uitbreiden tot stoombrouwerij en mouterij in 1887. Op de plaats van het oud woonhuis laat Livinus in 1906 het huidige brouwershuis bouwen, naar verluidt naar ontwerp van architect Clement Sterck die in dezelfde periode het gemeentehuis van Opdorp realiseerde. De brouwerij werd stopgezet circa 1950 doch de imposante gebouwen met schoorsteen werden slechts in de jaren 1990 wegens instortingsgevaar gesloopt.

Heden rest enkel het imposante brouwershuis, mooi ingeplant achter een voortuintje en sierlijk gesmeed ijzeren hek met voetgangshek tussen gietijzeren zuiltjes. Een gelijkaardig breed hek met ingewerkte huisnaam

“Brouwerij Van den Bossche”, de vroegere toegang tot de brouwerijgebouwen, bleef behouden links van het huis.

Het brouwershuis is een statig herenhuis in neoclassicistische bak- en hardsteenarchitectuur met dubbelhuisopstand, vijf traveeën en twee bouwlagen onder zadeldak, met een 1906-gedateerd gevelsteentje in het hoofdgestel. Zoals meestal is enkel de straatgevel rijkelijk uitgewerkt. Opmerkelijk is hier het kleurrijk materiaalgebruik. Een breukstenen plint, arduinen kordons, speklagen van lichte baksteen en een hoofdgestel met houten kroonlijst met dropmotief op arduinen consoles markeren de gevel horizontaal. De middentravee werd uitgewerkt als risaliet met rondboogdeur en bekronend gebombeerd fraai ijzeren balkon op arduinen voluutconsoles. De rondboogdeur is gevat in een geblokte arduinen omlijsting met imposten en sluitsteen en behield de originele vleugeldeur met beglaasde panelen met fraaie gesmeed ijzeren vulling. Ook de rechthoekige vensters onder geblokte ontlastingsbogen en arduinen druiplijsten op consoles, behielden hun oorspronkelijk houtwerk.

Houtenmolenstraat 14 : Burgerhuis en voormalig **maalderij** Van den Bossche.

De straat, die van de Dries richting Malderen loopt, wordt thans genoemd naar de houten korenwindmolen die zeker sinds 1819 op de plaats van het huidige nr. 14 stond. De vroegere naam “Ruyenbergstraatje” verwijst naar de zogenaamde Ruyenberg of cirkelvormige verhevenheid aan de overkant van de straat waar zeker eind 18de eeuw (cf. de Ferrariskaart, 1771-1778) nog een windmolen op stond die bij windstil weer aangedreven werd door paarden. Dit was de banmolen van de heer van Opdorp. De zo ontstane heuvel kan je nog bekijken als je 40 meter de veldweg in wandelt, tussen de huisnummers 25 en 27. De laatste molen werd afgebroken in 1867 door de latere eigenaars de familie Reyntjes. In 1887 werd een stoommaalderij gebouwd op dezelfde plaats.

In **1896** wordt de maalderij eigendom van Karel Van den Bossche, kozijn van brouwer Van den Bossche en wordt hij ook eigenaar van de olieslagerij, de zogenaamde “Fabriek” in de Lijneveldstraat. Hij zal in hetzelfde jaar rechts van het maalderijgebouw het nog bestaande woonhuis laten optrekken. De maalderij werd hier stopgezet in 1909 en overgebracht naar St.-Amands, daar gekend als de “Scheldemolens”.

De woning is een mooi voorbeeld van statig neoclassicistisch burgerhuis uit het einde van de 19de eeuw. Het telt vier traveeën en twee bouwlagen onder een leien zadeldak vooraan en een schilddak met ijzeren vorstkam en windwijzer boven de latere uitbreiding achteraan. De verankerde bakstenen lijstgevel wordt gemarkeerd door een behouden gepleisterd en geblokt deurrisaliet in de tweede travee vooraf gegaan door een vernieuwde arduinen trap van vijf treden. De rechthoekige toegangsdeur met bovenlicht is gevat in een geprofileerde arduinen omlijsting op neuten. Erboven bleef een deel van de kordonlijst en de gedecoreerde spiegel op de borstwering behouden. Rechts van de deur is nog de oorspronkelijke sierlijk uitgewerkte schoenenschrapper aanwezig. Het aflijnend gepleisterd hoofdgestel bestaat uit een geprofileerde architraaf, fries met spiegels en een houten kroon- en tandlijst.

Het voormalige maalderijgebouw, ingeplant aan de straat links van het woonhuis, is een langgestrekt bakstenen gebouw van zes traveeën onder een pannenzadeldak en werd samen met het woonhuis ontleisterd.

Het interieur van het woonhuis werd rijkelijk aangekleed en getuigt van de welstand van de lokale burgerij aan het einde van de 19de eeuw.

Houtenmolenstraat nr. 27: Opvallende woning daterend van **1897**.

Ver achterin gelegen woning met links ervan een aardeweg leidend naar een cirkelvormige omgrachte site, de oude banmolensite, opgericht door de heer van Opdorp in 1676. Een banmolen was een molen waar men verplicht was het graan te laten malen. Vaak waren deze molens eigendom van de plaatselijke heer of een hogere autoriteit, dan wel van een abdij.

Volgens het kadasterarchief werd een bestaand huis in 1897 vernieuwd.

Dubbelhuis van vier traveeën en twee bouwlagen onder pannenzadeldak. Kleurrijk parement van witte geglazuurde tegels verrijkt met speklagen van groene en gele tegels en afgewerkt met groene hoekkettingen op een plint van hardsteenplaten.

Terug op de Dries gekomen, rijden we tegenwijzerzin verder rond.

Dries 28 : Voormalig **kloosterhuis** van de zusters van Sint-Vincentius met ommuurde tuin en **Sint-Annakapel**.

Kapel ter ere van de H. Anna. Het stond vroeger aan de overkant van de straat. Ook toen behoorde het aan het klooster - een schenking van Abbé Poulet- maar wegens zijn onbruikbaarheid werd het aan de familie Ch.

Mertens-Coen toevertrouwd. Zij mocht het ook afbreken mits ze een nieuw kappelletje bouwde in de tuin van het klooster. Dhr. Mertens respecteerde de overeenkomst en pastoor De Blicke kon het **nieuwe kapelletje op 9 oktober 1938** inwijden. H. Anna, de moeder van H. Maagd Maria, werd vroeger aanbeden door toekomstige moeders om een goede bevalling af te smeken.

In **1909** bouwden de zusters van St.-Vincentius te Hamme hier dit klooster en meisjesschool. Een ommuurde kloostertuin links ervan beslaat het hele hoekperceel met de Vekenstraat terwijl het aanvankelijk twee bouwlagen hoge schoolgebouw erachter, zijdelings aan de Vekenstraat ingeplant werd. Het schoolgebouw bleef als Sint-Jozef kleuterschool met verlaagde, aangepaste gebouwen behouden. Eind 1989 verlieten de zusters het kloosterhuis dat als privé-woning verkocht werd.

De voortuin is afgesloten door fraaie ijzeren hekken op arduinen sokkel tussen gietijzeren zuiltjes en voetgangershek ter hoogte van de deur.

Het kloosterhuis is een typisch dubbelhuis van vijf traveeën en twee bouwlagen. Het gebouw is opgetrokken uit orangerode baksteen op een arduinen plint en wordt enkel geaccentueerd door een geprofileerde arduinen kordon- en daklijst en speklagen in het middenrisaliet en ter hoogte van de bovenvensters. Een dubbele muizentand lijst de lijstgevel af. Het middenrisaliet wordt tevens bekroond door een getrap dakvenster met ijzeren bekroning. Getoogde vensters op arduinen dorpels, op de bovenverdieping, met baksteendecoratie panelen en met arduinen sluitsteen, ritmeren de voorgevel. De benedenvensters en de deur behielden hun oorspronkelijk houtwerk; bij de bovenvensters werd het vernieuwd. Een kleine rondboognis met St.-Jozefbeeldje bekroont de fraaie deur met bovenlicht en beglaasde panelen met ijzeren vulling.

We draaien rechts de "Vekenstraat" in.

Vekenstraat 1: **Kasteel** van Opdorp, thans MPI Capelderij

Het kasteel is ook te zien in de Vlaamse televisieserie "Stille Waters" (2001). In deze serie is het kasteel een psychiatrische inrichting te "Rooiendijk". Er werd gefilmd in de tuinen, de inkomhal en traphal. Het kasteel is soms toegankelijk tijdens de openingsuren van het heemkundig museum "Ter Palen".

De eerste gekende bewoner was Jan van Marselaer ca. **1572**. Het kasteel van weleer zag er nog helemaal anders uit dan nu het geval is. Ook de toegang tot het kasteel lag op een andere plaats dan nu. Sanderus' Flandria Illustrata (1641) toont een voorstelling van het toenmalige kasteel met twee bouwlagen en zadeldak met getrapte dakkapellen en zijtrapgevels.

Gedurende al de jaren dat het kasteel er staat, kent het weinig vaste bewoners. Voor de rijke heren zijn het kasteel en bijhorende domein hoofdzakelijk een buitenverblijf waar ze sporadisch verblijven. In het "landboek" van Opdorp uit 1694 vinden we een tweede afbeelding van het kasteel zoals het er voor 1850 uitziet.

Het kasteel te Opdorp kwam in 1824 in het bezit van burggraaf Desiré Hubert Joannes de Nieulant et de Pottelberghe. Zijn zoon, burggraaf Desiré Constant die hem sinds 1851 opvolgde zal zich permanent in Opdorp vestigen. Van 1852 tot 1863 was hij burgemeester van Opdorp. Burggraaf Francis-Henri-Desiré de Nieulant et de Pottelsberge laat in **1887** het oude kasteel volledig slopen en ongeveer op dezelfde plaats een volledig nieuw kasteel optrekken. Dit is het nog bestaande kasteel met in de linker zijgevel nog een gevelsteen met wapenschild van de familie de Nieulant en de Pottelsberge en banderol met spreuk: "Marte et arte Nieulant".

Deze familie raakte door een huwelijk in 1890, verwant met de familie d'Udekem d'Acoz. **Baron Paul d'Udekem d'Acoz** is de broer van de overgrootvader van onze huidige prinses Mathilde d'Udekem d'Acoz. Hij trouwde op 12-4-1890 met Madeleine de Nieulant en werd daardoor kasteelheer te Opdorp.

Pas in 1923 verdwijnt ook de familie van baron Paul d'Udekem d'Acoz en Madeleine de Nieulant et de Pottelsberghe uit Opdorp. De nieuwe eigenaar "l'abbé Pouillet" verplaatste de toegang tot het domein dicht bij de dries en liet het huidige platte dak aanbrengen na een hevige brand in 1924.

In 1948 doet de Congregatie van de Priesters van het H. Hart haar intrede. Zij maakt van kasteel en domein "het Jongenstehuis". In 1978 wordt het "Jongenstehuis Prins Albert" omgevormd tot "vzw M. P. I. Capelderij".

Huidig kasteeldomein met deels behouden landschapspark met vijver en ijzeren boogbrugje, met ijzeren toegangshek aan gemetste pijlers aan het begin van de Vekenstraat.

Behouden kasteel en vroegere paardenstallen en koetshuizen, ingeplant op hun oorspronkelijke locatie respectievelijk in het westen en het noorden van het domein. Aan de voorzijdetreffen we een overdekte galerij. Eclectisch gebouw opgetrokken uit baksteen met verwerking van witte steen voor speklagen, hoekkettingen en vensteromlijstingen op een hoge hardstenen plint. Licht gemarkeerde middentravee met bekronend driehoekig fronton en uitgebouwd portaal geflankeerd door zandstenen halfzuilen en bekronend gesmeed ijzeren balkonhek met heraldische kroon en twee zittende leeuwen op de hoekpostamenten. Getoogde deur (nieuwe schrijnwerk) voorafgegaan door een arduinen trap met vier treden. Linker zijgevel met gemarkeerde schouwen,

onder meer met ingewerkte gedenksteen met wapenschilden.

Achtergevel met gemarkeerd uitspringend trappenhuis met afgeschuinde hoeken, talrijke speklagen en bekronende balustrade met ijzeren hekken en bolornamenten. Interieur grotendeels aangepast na 1948. Bewaarde monumentale trap met ijzeren leuning en glasraam met pauwmotief, gesigneerd "Luk Hoste" onder de trap.

Ten noorden, voormalige paardenstallen en koetshuis, opgetrokken uit baksteen op breukstenen plint en gemarkeerd door brede steekboogpoorten, thans deels gedicht. Tegeltableaus op de fries tussen de dakvensters.

Vekenstraat 2 : Sint-Jozef **schoolgebouwen** en toegangspoort.

Eclectisch bakstenen schoolgebouw, haaks op de straat ingeplant en met een bakstenen muur verbonden met het vroegere kloosterhuis. Gelijktijdig met het klooster in **1909** opgetrokken.

Behouden poort met trapgevelbekroning en opschrift "Sint-Jozef school" boven de steekboogpoort, blinde zijpuntgevel en achtergevel. Fraai uitgewerkte zijpuntgevel met lisenen, schouder- en topstuk en spaarvelden met rondboogblindnissen en getrapte baksteenfriezen; sierankers in de top. Achtergevel geritmeerd door lisenen, met spaarvelden en steekboognissen. De gevel uitzierend op de speelplaats en de gebouwen werden in 1986 vernieuwd.

*We zien de hoogspanning opdoemen maar draaien links de "Muldersweg" in. We rijden over de Vondelbeek en belanden zo over de provinciegrens in de **provincie Antwerpen**.*

We steken de "Provincialeweg N17" over en volgen de "Maalderstraat" tot op haar einde. Daar draaien we rechts de "Dorekenstraat" in. Juist voor we de hoogspanning bereiken draaien we rechts de betonnen veldbaan in. We rijden onder de hoogspanning door en bereiken opnieuw de "Provincialeweg".

(Wie niet graag over onverharde wegen rijdt gaat hier naar links tot aan de "Oude Heirbaan". Wie het middelpunt wil zien, blijft rechtdoor gaan. En na 200 meter steken we de N17 over en rijden de aarden veldweg in. We blijven rechts houden en belanden zo in "Biesten". Daar vinden we het monument voor het middelpunt van Vlaanderen.)

De anderen gaan hier naar rechts voor 30 meter en steken dan de N17 over om daar de veldbaan in te rijden. We steken opnieuw de Vondelbeek over en belanden terug in Oost-Vlaanderen.

Opdorp (Oost-Vlaanderen)

Een prachtig zicht op de meanderende beek. We komen opnieuw in de "Vekenstraat" en gaan naar links. We rijden rechtdoor "Driehuizen" in tot op het einde. We gaan even naar rechts waar we op onze rechterhand de grenspaal van de drie provincies Antwerpen, Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant zien. We keren terug en rijden rechts "Biesten" in. Amper 70 meter verder zien we aan de rechterkant het monument voor het Middelpunt.

Biesten : **Middelpunt van Vlaanderen**

Studenten van de faculteit Toegepaste Wetenschappen te Leuven kregen als opdracht van hun professor Van Der Waeteren het geografisch middelpunt van Vlaanderen te bepalen. Na zowat 120 uur ernstig werk onder leiding van adjunct-prof Piesens om de precieze grenzen van de vijf provincies vast te leggen en via GPS-metingen naar een satelliet werd het punt vastgesteld. Het ligt exact in het uiterste hoekje van Oost-Vlaanderen, op enkele meters afstand van Sint-Amands, maar toch in Opdorp. Daar op het einde van Biesten en tiental meters links van de weg en de beek, op het landbouvveld van boer De Keyser, ligt het echte geografisch middelpunt van Vlaanderen. De boer wenste geen monument op zijn veld en daarom werd het een tiental meters verplaatst.

We rijden verder "Biesten" uit en bereiken zo opnieuw het grondgebied van Sint-Amands.

Sint-Amands (Antwerpen)

We blijven de weg links aanhouden en komen op de "Provincialeweg". We steken over en rijden 200 meter naar links.

Daar rijden we de "Oude Heirbaan" in en steken over om het fietspad te bereiken. We rijden over wat op grondgebied Sint-Amands nu de Klaverbeek wordt genoemd. We rijden deze straat tot op haar einde. Wie wil kan hier in "Keten" een typische veldkapel gaan bezoeken. Daartoe moet u naar links de "Keten" inrijden en op de splitsing rechts aanhouden. 200 meter verder rechts afslaan en 50 meter verder rechts het veld inrijden. Na bezichtiging op zijn stappen terugkeren naar het kruispunt met "Oude Heirbaan"

Keten :   **Kapel** van O.-L.-Vrouw van Bijstand.

Neogotische veldkapel van **1939** (cf. gedenksteen interieur). Rechthoekig bakstenen gebouwtje met driezijdig koor, onder zadeldak met spits klokketorentje; uitgewerkte puntgevel.

Wie al genoeg kapelletjes heeft gezien, steekt de "Keten" over en rijdt rechts "Pandgatheide" in. Na 100 meter steken we over en rijden rechts een smal betonnen veldbaantje in. Dit brengt ons zeer dicht bij de meanderende Klaverbeek en haar bomenrij en bosjes. Waar dit baantje een paar kronkels maakt, daar kan je rechts een aarden veldbaantje in waar u aan het einde een mooi zicht heeft op de natuur rondom de Klaverbeek.

De weg draait 90 graden naar links en we blijven links aanhouden. Zo komen we in de straat Nijven.

Oppuurs (Antwerpen)

Wie hier 300 meter naar links gaat bemerkt er een **mooie kapel** onder de bomen.

Deze kapel is toegewijd aan "Onze Lieve Vrouw ter Nood".

De kapel werd herbouwd in 1929 en gelijktijdig werden de lindebomen geplant. Maar reeds lang daarvoor stond er op deze plaats een kapel.

In 1978 werd ze gerestaureerd. We treffen er een Maria Piëta en onder het altaar, het liggende beeld van de overleden Jezus. Dit beeld is afkomstig van een kapel uit het Mechelse.

Maar wij gaan naar rechts en aan de splitsing (klein kapelletje) nemen we de rechterkant. We steken de "Lippeloseweg" over. En na 200 meter kan je rechts een aarden veldweg inrijden. Na 300 meter bereik je het bosje waar je de samenvloeiing van de Grote Molenbeek met de Klaverbeek kan zien. Hier begint dus de Vliet, die te Eikevliet uitmondt in het Rupel-Zeekanaal.

We keren op onze stappen terug en op het kruispunt gaan we rechts en blijven rechts aanhouden. We rijden hier over de Vliet. Hierdoor belanden we in Liezele (Gemeente Puurs). We nemen de volgende aarden veldbaan naar rechts.

Wie liever op verharde weg rijdt kan ook rechtdoor rijden en neemt vervolgens rechts de "Achterheide". Wie zin heeft in nog een kapelletje vind er eentje in "Achterheide".

Liezele (Antwerpen)

Achterheide 1 : **Kapel** Onze-Lieve-Vrouw

"Kapel van Onze-Lieve-Vrouw", gelegen op de hoek met de Louis Van Campenhoutstraat. Bakstenen kapel op rechthoekige plattegrond met lagere halfronde absis, onder leien zadeldak, opgericht in **1870** en hersteld in 1976. Rondboogvormige muuropeningen en dito nis in verhoogde halsgevel. Bakstenen interieur met houten mijterbooggewelf.

Wie de aarden weg heeft genomen gaat op het einde naar links, de verharde weg op. En gaat dan rechts de onverharde veldweg en de bosrijke omgeving in. We rijden over de Grote Molenbeek. En bevinden ons nu opnieuw op het grondgebied van Lippelo(Sint-Amands).

Lippelo (Antwerpen)

We bemerken op onze linkerhand een prachtig domein.

Wipheide 57 : **Hoeve** "Hof te Moortere"

Zogenaamd "Hof te Moortere", modo "Taxkenshoef" Nu nieuw woonhuis, wel met bewaarde omwalling en authentieke ingangspoort geflankeerd door twee oude knotlinden. De poort was eertijds de toegang tot het voorhof.

De naam zelf "Moorter, Meuter" houdt verband met het vochtig bekengebied, hier uitgekozen als woonplaats. Gaat terug op een oude site, ressorterende onder de hertogen Van Brabant, maar waarvan de uitbreidingen leengoed waren van de heren van Grimbergen. Ca. 1356 was het leengoed eigendom van Floris van (den) Moertere. Thans bestaat nog de versterkte motte: voortgaande op literaire gegevens en een afbeelding uit 17de eeuw omvatte het geheel op de eigenlijke motte een lustkasteel, "Hof metten Wallen" genaamd, op het voorhof de neerhoeve.

Op onze rechterhand zien we Boneffehoeve verscholen tussen het groen. Deze hoeve werd ooit als zwart goed verkocht, omdat het een geestelijk bezit was van de cisterciënzersabdij van Boneffe bij Namen.

*We belanden opnieuw op verharde weg en gaan naar links. We nemen eerstevolgende straatje links, tot op de "Provincialeweg N17". **Wie echter de comfortabele weg wil nemen neemt het volgende straatje links.** Tenzij je de neogotische kapel uit 1858 wil gaan bekijken(of pic-nic nuttigen), ga dan nog 100 m rechtdoor en daarna naar rechts voor nog 200 meter , dan links de veldweg.*

Oppuurseweg   **Kapel** Onze-Lieve-Vrouw van de Wipheide : , beschermd monument

Kapel Onze-Lieve-Vrouw van de Wipheide" (of Molenheide). Haaks ingeplante, neogotische kapel in baksteen onder zadeldak (leien) uit **1858** (cf. gevelsteen, links naast deur), omgeven door arduinen schandpalen, voorafgegaan door twee linden. Rechthoekig grondplan met driezijdige koorsluiting; gebruik van gesinterde baksteen; vooruitspringende fries en hoekpilasters; spitsboogvormige muuropeningen en nis; verbouwingsnaad zichtbaar. Bepoeterd en beschilderd interieur met spitsongewelf.

Tot op heden staat hier ook een pic-nic tafel. En in de kapel kan je schuilen voor de regen.

Wie het comfortabele straatje nam, gaat na 20 meter rechtsaf, een smal paadje in en blijft dit voor 200 meter volgen tot op de "Provincialeweg N17".

We belanden sowieso op de "Provincialeweg N17". Daar gaan we naar links en steken over. We rijden over de Grote Molenbeek. Na 150 meter rijden we rechts "Lippelodorp" in. Wie 'sGravenkasteel wil bekijken rijdt echter nog even verder en rijdt de dreef naast het rusthuis in.

Lippelodorp 4 : **Kasteel** 's Gravenkasteel

"'s Gravenkasteel", nu N.V. "De Verenigde Rusthuizen". Omgracht kasteeltje in neo-Vlaamse-renaissancestijl met hoektoren met octogonale spits. Oorspronkelijk kasteel in 1662-1664 opgetrokken door baron Jacob Ferdinand de la Pierre, heer van Fay,

Voortgaande op de gravure uit het werk van J. Le Roy was het eerste kasteel opgetrokken in barokstijl met een omgrachting, ophaalbruggen, een poortgebouw, een vooruitspringend en opengewerkt portaal en twee torengebouwen op de hoeken. In 17de en 18de eeuw was het Gravenkasteel eigendom van de adellijke geslachten De Croy en De Salm- Kyrbourg. Gedurende de 19de eeuw ging het goed over van de ene familie naar de andere. Circa **1902** werd het gebouw door familie Moretus de Bouchout gerestaureerd naar ontwerp van G. d' Haeyer uit Brussel: veel elementen gaan terug op de typische baroktrant van de 17de eeuw. In 1914 werd het vanuit het fort van Bornem beschoten en aldus zwaar beschadigd (cf. kasteel te Melis). Na de oorlog werd het kasteel op bescheiden schaal herbouwd in een veranderd uitzicht. Circa 1965 kocht Dhr. De Maeghet het domein en bouwde

circa 1968 tussen het kasteel en Lippelodorp een verpleegtehuis.

Voor het portaal een segmentboogarcade op decoratieve Dorische zuilen, met balustrade, ijzeren afsluiting en trap; gevelsteen met opschrift "labore et constantia", spreuk van de familie Moretus, en doorbroken kroonlijst. Monumentale ronde hoektoren (rechts), twee boogfriezen met maskerkop en oculus, kroonlijst. Toegangspoort met ijzeren hekken en omgrachting (gedeeltelijk bewaard) gaan terug op vroegere bouwfase en site. Bijgebouwen, eertijds stallingen enz., nu verbouwd tot woonhuis; grondplan van gebouw met vooruitspringende tuitgevel (ten oosten) dateert van een verbouwing uit circa 1871; gebouw (ten oosten) werd pas circa 1972 opgetrokken.

We rijden via "Lippelodorp" over de Grote Molenbeek het centrum van Lippelo in. We draaien naar links.

Lippelodorp : **H. Stefanuskerk**

Na de verwoesting van 1640 werd de neogotische kerk herbouwd in **1662**. In 1765 toevoeging van een nieuwe sacristie aan de Z.-zijde. Vergrotingswerken in de periode 1847-1852 o.a. vergroting van grondplan (zijbeuken), verhoging van de muren(bouwnaad van de verhogingswerken duidelijk zichtbaar.) en reconstructie van het dak in neogotische stijl. In 1863-1864 komt er een nieuwe gevel voor de toren die de oudere witgekalkte toren omsloot en, in overeenstemming met de rest van de kerk, een nieuw neogotisch gebouw voltooide.

Herstellingswerken volgden in 1926-1928 .

Onder berging is er de grafkelder van de familie De Beughem-De Houtem(1862).

In het grondplan en kern (namelijk per geleding een rondboogvorm en kruisgewelf) vertoont de toren nog sporen uit de periode van het romaans kerkje; orgeltribune dateert van 1766 (cf. datering plafond portaal)

Schilderijen: Calvarie, Vlaamse school; Boodschap van de engel Gabriël aan Maria, 18de, Vlaamse school; Heilige Antonius abt, 18de, Vlaamse school.

Beeldhouwwerk:

- vergulde houten buste van Heilige Antonius abt, 18de eeuw;
- houten beeld van de Heilige Stefanus, 18de eeuw
- gepolychromeerd houten beeld van Heilige Stefanus, 18de eeuw
- houten, deels gepolychromeerde Onze-Lieve-Vrouw met kind, 17de eeuw

Meubilair:

- portiekaltaar van gemarmerd hout met marmeren altaartafel, 1741;
- portiekaltaar, volledig van gemarmerd hout, circa 1742, in N.-zijbeuk, O.L.Vrouw
- portiekaltaar volledig van gemarmerd hout 1742 in Z.-zijbeuk, Heilige Stefanus
- eiken koorgestoelte met lambrizing, 1741;
- eiken communiebank, 1758;
- eiken preekstoel door J. Boelpaep, 1815;
- twee eiken biechtstoelen, 1778;
- eiken orgel(beschermd erfgoed) door E.F. van Peteghem, 1774;
- eiken binnendeur van het portaal, midden 18de eeuw;
- eiken sacristiekast, midden 18de eeuw;

Verschillende arduinen grafstenen binnen en buiten de kerk, 16de, 17de, 18de eeuw.

Lippelodorp 31: **Onderwijzerswoning**

Voormalige onderwijzerswoning, nu pastorie, opgetrokken in **1875** n.o.v. L.Blomme. Horizontale geleding van de voorgevel door kordonvormende lekdrempels; puilijst; segmentboogvormige muuropeningen met ontlastingsboog; decoratief baksteenwerk op fries.

Lippelodorp 33 **Gemeentehuis** van Lippelo

Voormalig gemeentehuis, nu Gemeentelijke Openbare Bibliotheek, in neo-Vlaamse-renaissancestijl uit **1875**, naar ontwerp van L. Blomme (cf. arduinen gevelsteen, rechts van het portaal).

Verticaliserend middenrisaliet met portaal, zandstenen balkon met smeedijzeren leuning en met trapgevel, gekenmerkt door cartouche met wapenschild in geveltop, overhoekse pinakels en bolornamenten. Houten kroonlijst waaronder consoles alterneren met steigergaten. Segmentboogvormige kruiskozijsen met ontlastingsboog, op gelijkvloers getralied; deur met zandstenen latei op consoles en bovenlicht met tussenstijl. Aangebouwde rechthoekige poort met latei op consoles en met lekdrempel; decoratief metselwerk; kordonvormende lekdrempel als kroonlijst.

Als je even achter het hoekje gaat kijken zie je nog het oude schoolgebouwtje uit circa 1856 .

Lippelodorp 48 Zusterhuis en Vrije Basisschool

Zusterhuis (Zusters van Don Bosco) met meisjesschool, nu met Gesubsidieerde Vrije Gemengde Basisschool. (cf. datering "**1846**" op middenkalf van deur). Het oorspronkelijk volume bestond uit een onderkelderd dubbelhuis van vijf traveeën en twee bouwlagen met kroonlijst, modillons en tandlijst.

We verlaten het centrum langs een voor auto's doodlopende "Broekstraat", pal naar het zuiden. We rijden dus parallel met de [Grote Molenbeek](#) die van zuid naar noord stroomt en van oudsher van groot economisch belang was dankzij de 7 watermolens.

Op het einde van de "Broekstraat" blijven we rechtdoor rijden, de aarden veldweg in. Op het einde kan je kiezen voor natuur of cultuur.

Voor de natuur ga je links over het brugje en volg je verder de Grote Molenbeek richting de hoogspanning. Fietsen is hier verboden, geniet te voet (500 meter) van de rust en de stilte. Goede stevige schoenen en een lange broek zijn hier noodzakelijk. Op het einde gekomen, ga je rechtsaf tot aan de stuw van "Zwaantje" te Malderen (Vlaams-Brabant).

Voor de cultuur ga je rechts af en volg je de degelijke aarden veldbaan. Zo beland je in de Kasteeldreef. We steken over en rijden naar links. Even voorbij taverne "De wandeling" aan de overkant van de weg zien we een kapel.

Kasteeldreef : **Kapel** "Onze-Lieve-Vrouw Van Meesen".

(Opschrift: "Bewaar ons van Flerecijn en Siratiepijn"). Ingeplant, rechthoekig kapelletje van baksteen op omhaagd pleintje, naar verluidt uit **1901** naar ontwerp van broeder Marès uit Schaarbeek. Arduinen plint; overkragend zadeldak (mechanische pannen) met houten windborden; gebruik van gesinterde baksteen voor muurbanden en ontlastingsboog van spitsboogopening. Interieur: éénbeukig; bepleisterd en beschilderd tongewelf.

Bij regen kan je hier schuilen.

We volgen verder de "Kasteeldreef" tot aan de afslag rechts naar de kasteelingang. Wie wil kan het kasteel van dichterbij gaan bekijken. Maar ook als je gewoon even verder blijft rijden heb je vanaf de straat "Kasteeldreef" ook een mooi zicht op het kasteel.

Kasteeldreef 32: **Kasteel** "Hof te Melis"

Een omgracht geheel, bestaande uit een voorhof met bijgebouwen en het eigenlijke kasteelcomplex met verschillende volumes uit 20ste eeuw, geïnspireerd op neo-Vlaamse-renaissancestijl, teruggaand op een oude site.

Het in de oude documenten voorkomende "Melisheim" bevat een suffix (-heim of -hem) dat verwijst naar een bewoonde plaats. Bij de oudste vermelding in 1448 is er sprake van een boerderij, leengoed van de heren van Grimbergen, toen toebehorend aan Maria Taye en vervolgens eigendom van verschillende vooraanstaande families. Sinds 17de eeuw tot op heden bezit van de familie de Beughem de Houtem, waarvan de laatste overleed in 1961. Thans nog bewoond door barones Anne-Marie van Eyll, weduwe van burggraaf en burgemeester Arthur de Beughem die het bij testament schonk aan zijn neef Geoffroy de Pierrefeu.

Het oorspronkelijk complex lag te midden van de Breut-en Kasteelheide. Het groeide uit tot kasteel van de heerlijkheid Melis met de "Wo(e)l(f)put(te)hoef" (Breutheide 20, site met bewaarde omwalling) als afhankelijk

pachthof(tot 1977). Volgens een eerste, beknopte beschrijving van 1649 zou dit er uit gezien hebben als een versterkte woonst, aan vier zijden gesloten, met toren(s), schietgaten, slotgracht en ophaalbrug. Getuigenissen uit 19de eeuw spreken van een kapel, een vijver, een prieeltje en ijskelder ("coelcamere") in het bos. Voortgaande op iconografische bronnen, bestond het complex voor W.O. I, uit een voorhof, omgeven met bijgebouwen en met toegang tot een binnenhof, nog volledig omsloten met volumes van twee bouwl. en vierkante toren met uitgewerkte spits. In 1745 werd het door **Lodewijk XV** ingenomen als militair hoofdkwartier en voor een tweede keer in mei 1940 door **Leopold III**. Naar aanleiding van een bezetting door de Duitsers in 1914 werd het domein beschoten vanuit het fort van Bornem en daarbij grotendeels vernield. In **1920** startte Edmond-Jules de Beughem met de heropbouw van het eigenlijke kasteel waarbij afgeweken werd van het vroegere grondplan, de bijgebouwen bleven intact.

Het kasteelpark met enkele open zichten (bv. naar de Kasteeldreef) loopt uit in een boslandschap. Het oude Lippelobos, rijk aan verschillende bostypes, omvat twee delen namelijk het "binnenbos" met dreven en met een gracht afgesloten, en het daarrond gelegen uitgestrekt "buitenbos". Van voormelde straat loopt een oprijlaan in schuine richting naar een eerste poortgebouw met uitgewerkt barok portaal. Dit heeft een met leeuwen versierde brug en geeft toegang tot het eigenlijke kasteel binnen de kasteelwal. Binnen de eerste omgrachting, ommuurde voorhof, die bestaat uit een naar Frans model symmetrisch aangelegde voortuin.

We volgen verder de "Kasteeldreef" en merken(in de winter) net achter de omwalling de ijskelder. In de zomer moet je even 10 meter rechts de bosdreef inrijden.

Goed bewaarde **Ijskelder** in het binnenbos(binnen de omwalling), maar goed zichtbaar van in de bosdreef. Een ijskelder ziet eruit als een heuveltje met een deuropening gericht naar het noorden. In de winter kan je de toegang zien van op de openbare weg. De deur is de toegang naar een diepe kelder die in de winter werd volgestort met ijs uit een naburige vijver of beek. Zo werd de kelder een natuurlijke ijskast tot in de zomer.

Wie een eindje door bos en natuur wil wandelen, steekt na 100 meter de "Kasteeldreef" over en gaat recht het bosje in. Maar de weg wordt al snel een veldwegel. Fietsen is hier verboden, geniet te voet (500 meter) van de rust en de stilte. Er volgen drie houten bruggetjes en een verhoogd plankenpad door het drassige natuurgebied. Op het einde ga je links en volg je de "Kruisheide".

De anderen gaan nog even rechtdoor tot je links de asfalt weg kan inrijden. Op het einde ga je links verder de "Kruisheide" in.

In de "Kruisheide" ben je in Vlaams-Brabant, Malderen beland.

Malderen(Vlaams-Brabant)

Uiteindelijk rijdt iedereen de Grote Molenbeek over en bereikt zo de stuw van "Zwaantje". We draaien "Zwaantje" in en volgen tot op het einde. Daar gaan we naar rechts en volgen de "Malderseseesteenweg". Aan de grote hoogspanningslijn merken we aan de overkant een zeer oude hoeve.

Malderseseesteenweg 124 : Boerenhuis

Boerenhuis met één verdieping en zadeldak (pannen); gevelsteen in de zijgevel met deels vernieuwd en deels onleesbaar opschrift en jaartal **1789**. Gecementeerd bakstenen gebouw met rechthoekige muuropeningen onder houten latei en met arduinen onderdorpels; kleine getraliede venstertjes aan de straatkant. In de zijpuntgevel, een bewaard schouderstuk en aan de noordkant vlechtingen. Recente dienstgebouwen en vergroting naar het zuiden. Bakhuisje uit de 19de eeuw met een rondboogdeur en -venster met Y-vormige roedeverdeling.

We rijden opnieuw over de Grote Molenbeek. Op het volgende kruispunt rijden we links "Herbodin" in. Op de linkerkant bemerken we de Herbodinnemolen.

Herbodin 3-5: Herbodinnemolen is een watermolen

In het eerste cijnsboek van 1321 is Egidius Van Nursen vermeld als eigenaar van de molen.

Watermolen voor graan en olie, die in zijn huidige toestand resulteert van een wederopbouw circa **1780** en van verbouwingen in de loop van de 19de en 20ste eeuw; de gevel aan de beekkant, van zandsteen met een aanzet

van een post van negblokken, duidt op een oudere kern. Aanvankelijk wordt hij Ten Broeckemolen geheten, daar hij samen met het hof ten Broecke een leengoed vormde van Brabant, en waarvan de eerste heren van Groenhove de bezitters waren; sedert de 15de eeuw echter vermeld als Herbodinnenmolen en afzonderlijk leengoed.

In de jaren 1950 werden de beide molens ontmanteld en het waterrad werd op last van de provincie weggenomen. De kracht van het water haalde mettertijd de schuiven weg en de steunmuren brokkelden af en vielen in de beek. Men ziet ze vandaag nog liggen. De bedding is er een halve meter door verhoogd. Alleen de ronde cirkel op de gevel op de korenmolen geeft nog aan dat hier ooit lang een rad draaide. De watertoevoer onderging in de loop der tijden belangrijke wijzigingen. Wat eens een getijdenmolen was, werd later een onderstromer met een grote capaciteit. De Molenbeek werd ingedamd en de oude spaarvijver, gelegen tussen de dam, de toegangsweg naar de molen en de Herbodin, thans beplant met populieren, is nu dichtgeslibd.

Wie houdt van wat avontuurlijke onverharde weg draait 300 meter voorbij het molenhuis, links het rode fietspad in en rijdt over de beek. Zo belanden we in "Moorhoek". We blijven rechtdoor gaan tot we rechts de spoorweg kunnen oversteken. We draaien rechts en volgen nu eventjes de spoorlijn in de andere richting. Op de splitsing blijven we rechts aanhouden. En eventjes voor de baan eindigt gaan we juist vóór de laatste woning rechts de onverharde veldwegel in. We rijden over de molenbeek en belanden in de "Beekstraat". We draaien rechts en duiken onder de spoorweg door. En draaien links naast de spoorweg het mooie rode fietspad in vlak naast de spoorlijn.

Wie het liever comfortabel hield, komt uiteindelijk ook aan de spoorlijn waar men rechts het rode fietspad naast de spoorlijn kan inrijden.

We steken de "Steenhuffelstraat" over en blijven het fietspad naast de spoorlijn volgen. Tot we boven aan de brug over de spoorlijn links "Molenheide" indraaien. 20 meter verder draaien we rechts in.

Heidemolen 25 : De Heidemolen is een houten **staakmolen**

Maakte in de 14de eeuw samen met andere goederen een leen uit dat door de heren van Groenhoven gehouden werd van het hertogdom Brabant.

Het eerste reële bewijs van het bestaan van de Heidemolen vinden we terug in een testament dat werd opgemaakt op 17.03.1475. Daarbij lieten Jan Van Marselaer, heer van Opdorp, en Joanna 't's Jongen, zijn gemalin, de Heidemolen na aan hun oudste zoon Gillis. Gerestaureerde houten windmolen met goed bewaarde constructie doch herstelde wicken.

Op de molenstaak, ingegrift jaartal "1779 INDOC" en op de gording "INDOCNS LEEMANS 1779" (molenaar Judocus Leemans), in primitieve cijfer- en lettertekens die vaak verkeerdelijk worden gelezen; op de meelschuif, inscripties "HSV 1755", "IHDD 1755", enzovoort en nog talrijke jaartallen en initialen uit de tweede helft van de 18de eeuw en de 19de eeuw.

Een hevige storm blies hem op 28 januari 1990 van zijn voetstuk. In opdracht van de gemeente Londerzeel bouwde de firma Caers uit Retie (molenmakers sinds drie generaties) de molen terug op in 1994-1995. Hierbij werden sommige delen van de oude molen hergebruikt: de staak, de steenbalk, een ijzerbalk, de windpalm, het luiwerk, de molenas, de aswielen en de staartbalk. De molen stond sinds september 2006 stil. Het hekwerk en de windborden werden grotendeels verwijderd met het oog op (dringende) vervanging. In 2007, knakte één van de einden van het houten wickenkruis. Datzelfde jaar werd dan ook besloten het wickenkruis te verwijderen.

In 2009 heeft de firma "t Gebinte Molenbouw" de restauratie aangevat in opdracht van de Vlaamse Gemeenschap.

We blijven deze weg parallel met de spoorlijn volgen. We steken de "Zwaluwstraat" over en rijden de betonnen veldbaan in. We blijven rechtdoor gaan en zo belanden we in de "Mattestraat". We volgen deze langs rechts. Dan draaien we links "Achterdenkenweg" in. We rijden over de Bouwbeek en belanden zo op nieuw in Oost-Vlaanderen, Buggenhout. Op het einde gaan we links "Achterdenken" in. Bemerk dat we hier al eens voorbij reden toen we uit het bos kwamen. We blijven verder volgen tot we

opnieuw over de Bouwbeek rijden en in Vlaams-Brabant opnieuw in de Mattestraat belanden. We draaien deze rechts in. En zien aan de overkant van de weg de wijkkapel.

Mattestraat : **Kapel** Onze Lieve Vrouw

Op het einde draaien we rechts de "Bouwdreef" in. Rechts van ons zien we de bouwbeek.

Wie niet graag bergop fietst, kiest op het kruispunt om rechtdoor te rijden de "Maldersebouw" in. De anderen draaien links mee. Bemerkt de diepe bouwbeek. Even verder kan u op de oprit van de voormalige camping zien hoe groot de beek al is hoewel we dicht bij de bron zijn. We rijden onder de hoogspanning door en nemen de volgende baan naar rechts. Hier gaat het flink bergop en we volgen de hoogspanning. Op het volgende kruispunt, de top, gaan we rechts en gaan nu flink bergaf. Beneden nemen we rechts de "Boskantstraat". Ook hier kunnen we op de oprit van een weide even de pas ontstane Bouwbeek bekijken.

We rijden nu op Buggenhouts grondgebied "Bouw" in. Daarna draaien we rechts de dreef naar het Bos in. We nemen de tweede dreef links. Draaien op het volgende kruispunt scherp links de volgende dreef in. Waarbij we twee keer over de Vondelbeek gaan. Op de T-splitsing gaan we naar rechts. Rijden nog twee keer over de Vondelbeek en komen terug op ons startpunt.

Afdrukken van de plannetjes in zwart-wit.

Wie de plannetjes in zwart-wit afdrukt moet er op letten dat de legende de juiste grijstinten heeft. De afdruk van de legende moet van boven naar onder steeds donkerder worden.

Legende 500 m

- Onverharde Weg
- Verharde weg
- Bomen en bos
- Fietsroute
- Hoogspanningslijn
- Comfortabeler route
- Water en beken
- Spoorweg
- Kasteel en kapel
- Middelpunt van Vlaanderen
- Huisnummer van monument

Pagina's schalen: Verkleinen tot afdrukbaar gebied

- Automatisch roteren en centreren
- Papierbron op basis van paginaformaat PDF-bestand
- Indien nodig aangepast papierformaat gebruiken
- Naar bestand afdrukken

Afdruktips **Geavanceerd**

Geavanceerde afdrukinstellingen

PostScript-opties

Taal: Taalniveau 2

Beleid voor fonts en bronnen: Verzenden per bereik

- Aziatische fonts downloaden
- TrueType naar Type 1 converteren
- CIDFontType2 plaatsen als CIDFontType2 (PS-versie 2015 en hoger)
- Kleurcorrectie voor onjuist gekleurde achtergrond
- Printer de kleuren laten bepalen
- Afdrukken als afbeelding

OK Annuleren

Als dit niet zo is, dan zal het plan moeilijk leesbaar zijn. Gebruik dan in *Acrobat Reader* de "Geavanceerde" afdrukopties : "Afdrukken als afbeelding" en/of "Printer de kleuren laten bepalen"

[Klik hier om terug te keren naar de inleiding.](#)

